

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 23

80. ÅRGANG
30. NOVEMBER

1968

Litteraturnummer

„VÆROMSLAG
PÅ
PARNASSET?„

SIDE 360

(A. R. OM «GEMINI»
OG FINN ALNÆS)

„PÅ VILLSPOR
EFTER MESTEREN
FRA NASARET”

(PATER FINN D. THORN
ANMELDER PHILIP HOUMS
NYE BOK)

SIDE 361

Dagens leder:

TRØST TIL
EN PAPPA

SPENNENDE SAMARBEIDE
MELLOM ERIK GUNNES,
JACOB WEIDEMANN OG
HERMANN BONGARD OM
«KJÆRLIGHETENS EVAN-
GELIUM»

SIDE 363

ROMA: Den tyske kardinal Augustin Bea, den første lederen av den katolske kirkes sekretariat for kristen enhet, døde den 16. november på et sykehus i Roma. Han ble 87 år gammel. Med ham har Kirken mistet en av sine fremste personligheter og den samlede kristenhet en iherdig forkjemper for den økumeniske tanke.

Kardinal Bea lå syk den siste måneden. Noen dager før hans død besøkte paven ham ved sykeleiet.

Generalsekretæren i Kirkenes Verdensråd, dr. Eugene Carson Blake var blant de mange som sendte kondolansetelegrammer da nyheten kom. Den økumeniske bevegelse har mistet en av sine store pionerer ved kardinal Beas død, fremholdt han, Dr. Blake peker på Beas store arbeide og fortjenester under det annet Vatikankonsil.

Det har også kommet telegrammer og uttalelser fra den ortodokse kirke og fra statsmenn og regjeringssjefer i mange land.

ROMA: Den katolske kirke gir i sitt arbeid for fremskritt og mer rettferdig fordeling av rikdommene ingen oppmuntring til løsninger ved vold og verger seg mot å bli stilt solidarisk med de revolusjonære bevegelser, sa pave Paul VI nylig til en delegasjon fra Brasil. Paven understreket i sin tale til utsendingene at Kirken med alle krefter arbeider for nødvendige sosiale fremskritt, bedre utdannelse og en rettferdigere fordeling av godene, Kirken er forpliktet til å vie seg dette arbeidet. Men det ville være å forråde Kristus om den stilte seg solidarisk med revolusjonens krefter. Den kan heller ikke være solidarisk med de som misbruker og undertrykker menneskene.

LONDON: Ifølge Catholic Herald kom paven i midten av no-

vember med en sterk advarsel til katolske liberale mot å forsøke å endre Kirkens strukturer etter sine egne idéer. Vi forlanger fullstendig og generøs troskap mot Kirken av dere, ikke til en tenkt kirke som alle kan oppfatte og organisere etter sitt eget hode, men den katolske kirke som den er, sa paven i en tale til over 400 medlemmer av flere ordenssamfunn. Avisen skriver at talen viste pavens bekymring for tendenser i enkelte religiøse ordener til eksperimenter og over den autoritetskrise som ble utløst av encyklikaen *Humanae Vitae*.

OSNABRÜCK: I mange katolske kirker i Nord-Tyskland holdt legfolk i november for første gang preken under søndagsgudstjenesten. Menn, kvinner og unge talte til sine menigheter om de menighetsrådsvalg som skal foretas den 23. februar i bispedømmet.

November

Å se —
stånse, dvele,
drømmehildring
i høstkald snø.
Tinngrå is.
Solpustglimt
i skarp kontrast
til fjordflatens
lukkede ansikt.

Å se
er å føle hver streng
som blir spent
mellom deg og et tre
i den nakne frost
et virkelighetsnu
som fanges i flukt
og eses inn
i ditt vidåpne blikk.

MUTT AIELLO

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høy-messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 15 32 44	11.00	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 21 25 87		10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 11 438	8.30	1.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnuss kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53 765	17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyeveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
STAVANGER: <i>St. Svitthun kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykebjerg</i> , Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vor Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 50, tlf. 81 050	6.20	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31. VIII (St. Elisabeth nstitutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30

TRØST TIL EN PAPPA

«De skjønner, min egen sønn hører faktisk til disse» — han nølte, som foran noe vanskelig og ydmykende — «vel, disse *långhårede!*» Så var det sagt. Samtalen fant sted etter et debattmøte om spenningen mellom generasjonene — mote-emne og sikker suksess for alle arrangører. Selv var han kortklippet («De er i gode hender hos Deres frisør!» som det heter i reklamen) og pertentlig korrekt i tøyet like til slipsnålen, som satt matematisk midt i silken. Jeg kjente ham litt fra før, han er en god og klok mann — dessuten dyktig. En «samfunnsstøtte», en av dem som med innsikt og mange pliktpregede arbeidsdager holder samfunnet gående og fyller sin jobb — kanskje litt fantasiløst og vanemessig. Men pålitelig. Hva jeg har sett av hans hjem tyder ikke på dum autoritet i oppdragelsen, tvert om. Human toleranse overfor de unges rett til eget liv. Vilje til å være deres venn like meget som deres «foresatte», forsøk på å forstå. Allikevel rammet det altså ham: En tenåring som med sin gitar stengte seg inne på eget rom, lot håret vokse (skjegget følger nok!), gikk egne veier, brøt mønsteret, avskar kontakten. Han syntes det var sårt og urettferdig. Og jeg forstår ham — blant annet fordi vi er omtrent like gamle, og oppdratt i den samme verden. Den som vi begge husker fra før siste krig, dvs. for noen århundrer siden.

Der var en far i Evangeliet. Alt hva Kristus forteller om ham, tegner et så fint bilde at han i lignelsen kunne og skulle minne oss om Gud. Også han sto en dag maktesløs overfor et ungdommelig opprør: «Gi meg min del av arven — nå går jeg!»

Så var der en annen far — mindre fullkommen. Han levde i en italiensk småby i det 13. århundre og var kleshandler. Det var en ekspansiv tid — kapitalen og profitten ble til, og Messer Bernardone tok vellystent sin del av kaken. Med en kvikk og begavet sønn så han fremtiden lyst i møte — det kunne bare vokse under hans hender. Men se — den unge mann folket seg ikke. Poesi og sang? Vel og bra i fritiden. Venners lag? Gjerne — når boden er lukket og fortjenesten låst inn. Fromhet? Bevares — vi er alle kristne, men med måte: Ikke noe svermeri.

Det gikk aldeles «galt» med den unge kjøpmannssønnen: I stedet for handel satte han anarki — ja delte gratis ut de dyrekjøpte varene. Omstreifer var han også, og hans filler var ikke akkurat noen reklame for farens geskjeft — ingen «motebevissthet» der. Skandale laget han også, og det midt på torvet — et slags hellig striptease der han offentlig avla farens navn og de klær han hadde fått av det faderlige opphav. Biskopen måtte tre til og dekke ham med sin kappe — han kunne ikke stå naken der midt på torvet. Så kom den ytterste urimelighet: Han sluttet seg til den umulige banden av *korthårede*, ja kronrakete, i en tid da en normal og sunn tenåring viste sin mandighet med skulderlangt velpleid hår. Hverken juling eller innesperring hadde hjulpet. Den siste autoritet, Paven, ble forsøkt. Den unge mannen var heldig: Han levde samtidig med en av de største og klokeste paver i historien, Innocens III, som så grundig og tenksomt på

ham, nikket og sa: Fortsett! Og fra Frans av Assisi kom en åndelig og kulturell blomstring vi ennå lever på.

Visst halter den, sammenligningen. Frans levde i en religiøs tidsalder — hans radikalisme ble til et troens opprør. Vår egen tidsalder er gjennomsyret av dårlig politikk og bevisstheten om hvor dårlig den er. Derfor blir opprøret politisk — revolusjon, guerilja, opp-tøyer. Eller desperat a-sosialt: Sorgløs, passiv hippie-tilværelse eller det langt værre: Selvødeleggelse gjennom forfall og narkotika.

Det er ikke akkurat det samme.

Men *utgangspunktet* ligner. En ungdom som krever at vi eldre sier ja, ja og nei, nei om absoluttene, mens vi vanligvis sier javelnei. Vi proklamerer — med skjelve-toner! — ett verdimønster, mens mindre skarpe sanser enn ungdommens vil kunne oppdage at vi igrunnen lever et helt annet. Det er et meget forløyet samfunn vi byr dem, som ramme om deres liv. De vet det. Og hva værre er: De vet at vi selv vet det, når vi bare tenker litt etter. I generasjoner har vi kristne tordnet mot «materialismen» fra alle våre prekestoler, mens vi både i vårt privatliv og vår samfunnsoppfatning bygget den ut til det fullkomne. «Opprøret» var bare verbalt. Nå tar de unge det opprøret ut av våre valne hender med en voldsomhet som skremmer oss — naivt, forvirret, fanatisk og ekstremt. De forkaster vår livsform. Enn om vi festet vårt kritiske og sjokkerte blikk ikke bare på dem, og alle de rare ytre tegnene de velger for å erklære seg annerledes? Enn om vi tok et godt blikk på oss selv?

HRM.

Som det skulle vært — men ikke ble.

REKVIEMMESSE FOR KARDINAL BEA

Den 19. november ble det holdt rekviemmesse i Peterskirken for kardinal Bea. Messen ble celebret av biskop Jan Willebrands, sekretær i Enhetssekretariatet. Samme dag mottok paven flere av deltagerne i høytideligheten, representanter for ikke-katolske kristne kirker og samfund.

den moderne kritiske bibelforskning. Jeg forstår langt på vei hans forargelse over trangsyntheten blant visse deler av det norske kristenfolk. Men han skyter langt over målet når han mener å kunne fastslå at «kirkenes tradisjonelle, mytologisk bestemte Kristus er styrtet i grus». Det er for en stor del takket være nettopp den kritisk-historiske bibelforskning at det ikke er styrtet i grus, men står sterkere enn noensinne før, når man vel å merke tar hensyn til resultatene fra *hele* denne forskning, og ikke bare en retning innenfor den. Den moderne eksegesi og ikke minst den formhistoriske metode, har ydet den ny-testamentlige forskning uvurderlig hjelp ved å ha skallet av en rekke tidsbestemte forestillinger, og konsentrert vår oppmerksomhet om det sentrale i Det nye testaments budskap. Ingen vil frakjenne biskop Schjelderup redelighet. Og Houm vil neppe hevde at Schjelderup har mindre rede på ny-testamentlig forskning enn han selv. Allikevel har en mann som Schjelderup funnet frem til selve sentrum av nytestamentlig kristendom. Det trengs bare å høre hva han selv sier om dette: «Jeg forsto ennå ikke at kristendommen er et evangelium, en gave som jeg skal åpne meg for og ta imot. Paulus skriver i brevet til romerne: «Alle har syndet og fattes Guds ære, og de blir rettfærdiggjort uforskyldt av hans nåde ved forløsningen i Kristus Jesus.» Det er dette som er hemmeligheten. Jeg måtte ned på synderens plass... Da jeg nøkternt og ærlig så inn i meg selv, bakom den fasade jeg vanligvis omgir meg med i forholdet til andre mennesker, ble jeg forferdet over hva jeg fikk se av urenheter, usannhet, forfengelighet, egoisme. Det gikk opp for meg hva *synd* er. Da jeg så vendte blikket mot Kristus, fikk jeg se ham på en ny måte. *For nå trengte jeg ham virkelig*. Ikke som et forbillede bare. Men som frelseren, han som har syndsforlatelsens nåde å skjenke, løser ut av mørkets makter og skaper nytt liv.»

Dette er kristendommens sentrum. Det er Schjelderup selv som understreker at da han fikk se hva *synd* er, da først trengte han *virkelig* Jesus Kristus. Dette er nemlig nøkkelen til å forstå Det nye testamente. Fra første til siste side handler det om inngrep i historien for å frelse mennesker fra deres *synd*. Et menneske som levet for to tusen år siden kan ikke frelse meg i dag fra min *synd*. Men Gud kan gjøre det gjennom Jesus fra Nasaret, fordi han er den

oppstandne Frelser som lever den dag i dag. Dette er evangeliet i Det nye testamente. Den som vil komme på sporet etter Mesteren fra Nasaret på andre stier enn dette, må gå vill. For ham forblir Det nye testamente en lukket bok, hvor mange forskere han enn leser. Den nytestamentlige forskning kan hjelpe oss langt på vei, ved å rydde vekk misforståelser omkring de nytestamentlige skrifers tilblivelse, men selve troen kan den ikke gi oss. Enda mindre kan dens resultater, når de holder vitenskapelige mål, hindre oss i å tro, tvertom. Men troen selv er sinnets åpenhet for disse skrifers budskap, slik det gjennom mange variasjoner, men med en samlende felles grunntone, lyder til oss fra de første øyenvitners beretninger — og senere nedskrevet — om hva Jesus sa og gjorde. Unøyaktigheter i overleveringen er det fullt av. Men nettopp derfor står det felles troens sentrum desto fastere, nemlig troen på at «den holdning vi tar til Jesu person blir avgjørende for den kommende verdensdommers holdning. Her er vi ved selve grunnfjellet — das Urgestein — i overleveringen av Jesu egne ord» (som Günther Bornkamm, en av Bultmanns elever, formulerer det). En mann som tillegger seg selv en slik rolle er enten stormannsgal, eller han er mer enn et menneske... Kirken tror det siste, og denne tro vil til alle tider bli stående som svaret på hvem Mesteren fra Galilea virkelig var.

Finn D. Thorn.

Cubakrisen

ROMA (KIT) — Den förre påven Johannes XXIII gav viktiga bidrag till Kubakrisens bilägning och frigivandet av den ukrainske metropoliten J. Slipyj ur dennes 18-åriga fångenskap. Tidigare okända fakta härom har framlagts vid den pågående beatifikationsprocessen i Rom. Det var Chrustjev som 1962 frigav kardinal Slipyj, till stor del för att tillmötesgå en begäran från påven Johannes, som han mycket uppskattade. Chrustjev yttrade vid ett senare tillfälle till den amerikanske journalisten Norman Cusens: «Denna handling har skadat mig personligen, för den har vållat mig en massa tråkigheter. Det gör ingenting. Jag skulle ändå gärna vilja ha något tecken på att påven vet om det och att jag gillar ho-

(Forts. s. 364.)

ET ORD OM JULEFEIRINGEN

Kristi fødselsfest står for døren. Vi har i Norge vendt oss til en julefeiring som nærmer seg fråtseri. Samtidig rammes Nigeria/Biafra av en hungerskatastrofe.

Kristne studenter i Oslo har drøftet situasjonen og forplikter seg til følbare reduksjon av innkjøp og forbruk i julen.

Vi ber vårt folk om å gjøre det samme. Beregn innsparingene og gi tilsvarende pengesum til de nødlidende, for eksempel gjennom Kirkens Nødhjelp.

ROLF BERG

formann i:

Norske Studenters Kristelige Forbund.

JOHN EGELAND

formann i:

Oslo kristelige Studentlag.

BJØRN NYGAARD

formann i: Club 3.

KFUK — KFUM Studentklubb.

ANNE-SOFIE BRODERSEN

formann i:

Katolsk Studentlag.

JORUNN WENDEL

formann i:

Norges Frikirkelige Studentunion.

STØTT

ST. OLAV:

GI ETT

GAVE-

ABONNEMENT!

Ti års arbeide bak den nye oversettelsen

ST. OLAV FORLAG presenterer i høst to usedvanlige bøker:

● *Ti år har forskningsstipendiat Erik Gunnes brukt på sin nye oversettelse fra den greske grunntekst av Det nye testamente. Moderne bibelforskning har på en rekke punkter kommet til resultater som har skapt behov for ikke bare å justere eldre bibeltekster, men å utarbeide helt nye oversettelser. Denne oversettelse føyer seg inn i den rekke av nye bibeltekster som i løpet av den siste generasjon har sett dagens lys i en rekke land, og som bygger på en fornyet granskning av grunntekstene.*

● *En begivenhet i norsk bokkunst: Maleren Jakob Weidemann har illustrert Johannes-evangeliet og Johannes 1. brev i Erik Gunnes' oversettelse. Bokutstyret er ved bokkunstneren Hermann Bongard. Weidemann har arbeidet med sine illustrasjoner — 12 helsides gouacher i 4 farver — i lang tid og har overvåket trykningsprosessen for at kvaliteten skulle bli så god som mulig. Videre har han egenhendig signert ett trykk i hvert eksemplar. 500 nummererte eksemplarer signert av kunstneren kommer i egen bibliofilutgave. Weidemanns illustrasjoner representerer utvilsomt et betydelig innslag i norsk religiøs kunst og bokkunst i dag.*

Den nye oversettelse av Det nye testamente er en oversettelse fra den greske grunntekst, og man vil i denne NT-utgave finne mangt som avviker fra den bibeltekst som i dag brukes i Den norske kirke. Moderne bibelforskning har på en rekke punkter kommet til resultater som har skapt behov for ikke bare å justere den gamle tekst, men å utarbeide nye oversettelser. Denne oversettelse, som forskningsstipendiat Erik Gunnes har arbeidet på gjennom en ti års periode, føyer seg inn i rekken av nye bibeltekster som i løpet av den siste generasjon har sett dagens lys i en rekke land og som bygger på en fornyet granskning av kildetekstene.

I sine kommentarer i boken fremhever oversetteren at Det nye testa-

mente for den kristne kirke er Guds ord, gyldig til alle tider. Ikke desto mindre er Det nye testamente blitt til i et bestemt historisk miljø, og ytre sett er det lite som forbinder vår tids europeiske sivilisasjon med den som preget Den nære orient på Jesu tid. Livsform og tankegang er på mange og vesentlige punkter radikalt forskjellige. Allikevel ser også ikke-troende fremdeles på denne skriftsamling som et verk av blivende verd, og søker å hente inspirasjon derfra. Det må da være en vesentlig oppgave å formidle kontakten mellom hver enkelt ny generasjon og det budskap som der er lagt frem.

Det er en slik oppgave Erik Gunnes har siktet mot med sin oversettelse. Den nye tekst fremstår i en relativt moderne uttrykksmåte og stiltone. Men samtidig har oversetteren søkt å bevare noe av tekstens fjernhet, ut fra den oppfatning at en sann tilegnelse av budskapet i Det nye testamente krever at man har respekt for avstanden mellom bibelens forestillingsverden og vår egen.

Erik Gunnes har lagt vekt på å oversette mening for mening, snarere enn ord for ord — og oversettelsen

vil da virke mere «fri» enn hva de fleste er vant til. Samtidig har det vært vesentlig for ham å skape kontinuitet i tekstene, slik at de ikke fremstår som en samling mer eller mindre separate skriftsteder, men som en sammenhengende beretning.

En del av de mangetydige begreper som Det nye testamente er så rikt på og som vi ikke har noe tilsvarende til, er oppløst i sine enkelte bestanddeler og oversatt etter meningen. Men konsekvent er oversettelsen ikke på dette punkt. For at leseren allikevel skal ha en mulighet til å sette seg nøyere inn i ordenes betydning, er det i boken tilføyd et lite leksikon over bl. a. slike begreper.

Kommentarene i boken omfatter et kapitel om de enkelte skrifter, deres tilblivelse og innhold, og et kapitel om religiøse og politiske forhold i Romerriket og Palestina.

En ny oversettelse av Det nye testamente ser ikke ofte dagens lys i Norge, og er i seg selv en begivenhet. Når dertil den nye utgave ikke bare er en revisjon av den tekst alle er vant til, men er en helt nyutformet tekst beregnet på vår tids mennesker,

(Forts. n. side)

Erik Gunnes — stor og krevende oppgave er løst.

vil denne utgivelse ventelig vekke interesse i vide kretser og gi utgangspunkt for adskillig meningsutveksling.

I alle fall er det en stor og krevende oppgave Erik Gunnes har søkt å løse: i størst mulig grad å synkronisere tekst og leser — å gjøre dem samtidige med hverandre. (ST. OLAV bringer anmeldelse av oversettelsen i et av de kommende numre av bladet.)

En begivenhet av de sjeldne innenfor norsk bokkunst tør det også sies å være når nå en stor bibliofilutgave av Johannesevangeliet og 1. Johannes' brev presenteres på St. Olav Forlag, illustrert av maleren Jakob Weidemann og med lay-out og typografisk utstyr ved bokkunstneren Hermann Bongard.

Jakob Weidemann, i dag et interasjonalt kjent navn i malerkunsten sier selv:

«Kjærlighetens Evangelium har ingen grenser. Det er menneskehetens edleste verk, skapt av ånd — hvor alt er tilstede i et fullendt lys.

Å gi seg i kast med å illustrere i bilder — ja, å nærme seg det vakreste budskap som er gitt oss — kan vidne om mange mangler. Det er så. Men det er det rikeste som mitt liv noensinne kan komme i berøring med. Og det fyller også på et forunderlig vis et ønske — ja, et krav om berettigelse til liv — til en generasjon som har fått så lite av det den var lovet. En generasjon som har rett til verdighet ut fra de tre enkle ord: tro, håp og kjærlighet.

Derfor takker jeg biskop John Willem Gran for Kjærlighetens Evangelium. Og for det usagte som sier alt.

Det er tolv illustrasjoner. Alle er blå — for kjærlighetens farve er blå. Den mest symbolske vi har. Ingen har inderligheten mere i seg — og ømheten. Den fjerneste av alle farver. Og det er farvene — ja, bare farvene som kan gi uttrykk for en iboende tanke. En rett strek kan ikke være sorg — en ujevn strek kan ikke være glede. Det er og blir bare en rett strek og en ujevn strek. Men farvene kan gi oss dekning for glede — sorg — melankoli — mørke — lys. Farvene er det mest litterære av alt — og det tauseste sprog vi har. Det blå er det blå som alltid har hvilt over Betlehem, og det hvite er det eneste sprog jeg kjenner for det som er rent og for det som er klart.

Form og komposisjon blir her en følelsessak. Det må det jo være — noe annet kan det ikke bli. For det er ikke form og det er ikke komposi-

sjon som er av betydning. Med dem kan man ikke gjøre noe annet enn å bygge et bilde. Men det som skal frem her, og det som må frem, er et ekko underkastet en tanke omskapt i farver og lys.»

Og Biskop Gran forteller:

«Den første spire ble til under en rast på en skitur ikke langt fra Peer Gyntveien, mens Jakob Weidemann, hans kone Anne Marie og undertegnede sto støttet til stavene og beundret den vidtfavnende utsikt mot Rondane og Jotunheimen. Hva kunne vel ha stått i større kontrast til vårt samtaleemne. Vi snakket lavmelt om Johannes-evangeliet, alt mens hunden Noga, en sibirisk husky, veltet seg i sneen med alle tegn på å ha nådd sin salighet her og nu.

Jeg husker ikke akkurat hvorledes temaet kom opp eller hvilke ord som falt, men vel at jeg understreket Johannes-evangeliets selvlivsende og betagende enkle karakter, dets utstråling av kjærlighet, og at Jakob besluttet å lese det om igjen. Dette skjedde under en snestorm som herjet fjellet noen dager senere. Vi satt og drakk kaffe og så ut over det tilfrosne Golåvann som sneføyken fór henover. Plutselig kom det fra Jakob: «Var det ikke Johannes-evangeliet jeg skulle lese?» Tankeprosessen var i full gang: «Jeg synes du skulle utgi det i bokform», sa han, «så skal jeg lage illustrasjonene. Jeg ser plutselig det hele for meg — i blått. Blått er for meg kjærlighetens farve. Jeg lager illustrasjonene gratis, si 12 gouacher, hvis du garanterer utgivelsen.»

«Vi har en ny oversettelse av D.N.T. ferdig,» svarte jeg, fascinert av tanken. «Den kommer til høsten; vi bruker den, og så kan vi kanskje ta med Johannes' første brev, det er helt i stil med evangeliet, — samme klare tone og store enkelthet.» Omtrent slik falt ordene. Siden kom vi tilbake til tanken ved flere anledninger og planen tok form. Ikke før var vi kommet til Oslo før Jakob ga seg ikast med å lese evangeliet. Etter et par dager ringte han: «Kan du komme, jeg har ferdig første illustrasjon til boken vår.» Da jeg innfant meg hadde han allerede malt to til. Vi satt alle tre i atelieret og meditererte resultatet — jeg tror til akkompagnement av Faure's requiem på long-playing. Jakob forklarte, og Anne Marie og jeg absorberte den nye blå visjon. Vi var alle tre merkelig beveget av det som var i ferd med å skje. Bokens tittel: «Kjærlighetens evangelium» hadde i grunnen laget seg selv; hva annet kunne den vel hete?

Da unnfangensens tid var over begynte de praktiske og tekniske spørsmål å trenge på: Min tanke falt naturlig på designeren Hermann Bongard som hadde ydet St. Olav Forlag store tjenester i årenes løp, bl. a. ved utgivelsen av Messeboken. Han erklærte seg straks villig, og diskusjoner fulgte om format, papir, trykk, innbinding.

Et minneverdig øyeblikk var vårt besøk i A/S Cliché for å inspisere det første ferdige trykk. Tydeligvis var de som hadde fått oppgaven blitt betatt av den: arbeidet var utført *con amore*, hvilket kunne merkes både av resultatet og av fremvisningen og diskusjonen av de foreliggende alternativer. Alt i alt er det en takknemlighetsfølelse som trenger på og som jeg gjerne vil få gitt uttrykk for på Oslo Katolske Bispedømmes, men også på egne vegne til alle som har vært med å gjøre denne bok til det den er blitt. Uten tvil går takken i det vesentlige til Jakob Weidemann som har unnfanget idéen, malt illustrasjonene og egenhendig signert én av disse for hver bok. Og takk er alt han får for møyen. Jeg tror trygt jeg kan si at dette verket er født, oppvokset og modnet i kjærlighet, og det er vårt håp at den må evne å avle noe av denne kjærlighet i lesernes sinn. Ja, for boken skal leses, ikke bare blades i og legges frem til skue. Guds ord skal fremheves, ikke presses i bakgrunnen.»

Cubakrisen

(Forts. fra s. 362.)

nom.» Cusens for till påven, som efter att ha fått del av berättelsen beklagade att han inte kunde ta upp direkt kontakt med sovjetledaren, «inte ens i rent privat form». Via Cusens framförde han sin uppskatning till Chrustjev.

Samme journalist fick samme år president Kennedys uppdrag att under Kubakrisens höjdpunkt meddela påven, att «Amerika inom 24 timmar kommer att gå i krig».

Johannes avfattade genast ett budskap, där han i vädjande ordalag pekade på krigsfaran. Det översattes till engelska och ryska och skickades till Washington och Moskva för godkännande. Sedan detta inkommit, framförde påven sitt fredsudskap via Vatikanradion 26 okt. 1962 kl. 12. Sex timmar senare träffade USA och Sovjetunionen förlikning. Här fick påvens intervention en direkt betydelse för freden, genom att den i förväg hade accepterats av båda sidor.

BLIKK på TIDEN

«I DØDENS VENDEVÆRELSE?»

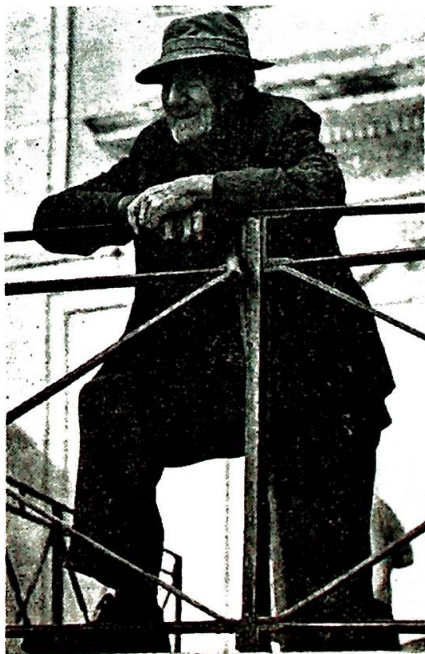
■ Mer og mer har mange av oss en uhyggelig følelse av at det er like før de gamle «banker på». En av høstens virkelige gode bøker, Simone og André Schwarz-Barts FLESK MED GRØNNE BANANER gir en rystende skildring av livet blant noen fattige kvinner på et pleiehjem et sted i Paris, og fler og fler aner visst spøkelset — det glemte ansvar — i sine egne familier. Arbeiderbladet har (den 12. nov.) hatt en klok lederartikkel om dette hvor bladet, sikkert med rette, også advarer mot tradisjonelle forsøk på å gjøre gamlehjemmene til en ensidig forberedelse til «den siste reise»:

«Den impulsive og løssloppne gleden er nærmest uanstendig og unaturlig for de gamle, mener vi. Og svært ofte gjør vi nesten alt for å gi de eldre en gravalvorlig hverdag, preget av tungsinn og «stille meditasjon». Skal det tales om noe, bør det helst være om «øksen som alt ligger ved roten av treet», og skal det synges noe, må det helst være en salme som minner om at det lakker mot kveld.

Derfor føler så mange av de gamle at de nærmest befinner seg i et tomrom, på en dyster holdeplass mellom livet som en gang var — og døden som ubønnhørlig rykker nærmere fra dag til dag. De bare venter.

I radioens ypperlige programpost «Bare spør» sist lørdag stilte en 83-åring et tankevekkende spørsmål. Han ville vite hvorfor gamlehjemmene alltid skulle dnges ned i dystre tanker og stemninger, og hvorfor de gamle nesten aldri fikk lov å ha det litt gøy.

De fire «vise» ved mikrofonen kunne bare bekrefte at den gamles skildring var riktig. Deres egne erfaringer kunne bare styrke inntrykket. De nevnte en rekke tilfeldige eksempler som viste oss at de gamle ikke bare ble utsatt for et ensidig «kosthold» i åndelig og kulturell forstand, med hovedvekt på det religiøse. De hadde også grunn til å føle seg ufrie — under konstant gjeting. De hadde som oftest ikke lov til å ha en venn eller en venninne på besøk — og kanskje hygge seg med et glass vin på rommet. Det var uanstendig — og smakte av synd. De måtte møte minutt-sikkert opp ved spisebordet, og ellers følge snorrete og nøyaktige ordensregler, som ville drive yngre og mer «normale» mennesker ut i åpent opprør.

«Tving dem ikke inn i en grå og dystre kolonne —»

Det er ingen tvil om at dette hovedinntrykket er så altfor riktig. Vi har fått mange pene og velutstyrte hjem for eldre. Men det hjelper lite med polerte gulv og vegger, dersom miljøet og stemningen dreper de gamles livsgnist og lyst til å synge av glede. Da tvinger vi dem bare inn i en grå og dystre kolonne, som med ryggen mot livet sleper seg fram mot det store «stupet». Og under denne alvorstunne marsjen får de nok lov til å eksistere, men de mister mulighetene til å leve livet i ordets beste og videste forstand.

På dette område er det behov for nye og virkelig banebrytende reformer. Og mest av alt er det behov for en ny holdning til de eldre. De er ikke viljeløse statister i dødens venteværelse. De er levende og følsomme enkeltmennesker med sin naturlige trang til å føle frihet, likeverd og livsglede. Og de kan ikke umyndiggjøres under dekke av «omsorg». Ellers gjør vi oss skyldig i glededrepende og skjebnesvangre overgrep mot hjelpeløse medmennesker.

Det er nødvendig å få en vekkende og avslørende debatt om disse forholdene. Bare ved å rive opp mange av de gamle og inngrodde fordommene kan vi gi stadig flere av de eldre mulighet og rett til å leve med sin «unge livsglede» — også på et gamlehjem.»

Om et tiår er gruppen «de gamle» vesentlig større i vårt land — og problemet ikke til å komme utenom lenger.

PÅ TOMANNSHÅND?

■ TV-kameraet er i hendene på skjermens dokumentarister en ubluferdig tilskuer, skrev nylig Leif Ahm i Politikken. Kameraet bringer oss på tomannshånd med mennesker og situasjoner som vi under andre omstendigheter ville verge oss mot å bli konfrontert med. Meget tyder ennvidere på at vi i fremtidens TV vil rykke enda nærmere innpå livet av den virkelighet som bluferdighet og enkelte ganger angst kan hindre oss i å se øye til øye.

Blir vi medvitere — eller sløve — av slike inntrykk?

Men og atter men — Etter en internasjonal TV-festival skriver Ahm bl. a.:

«Jugoslaviske TV-kameraer lod os være gjæster i kvindefængslet i Slavensko Pozega, hvor mordersker og bedragersker tilsyneladende uden skamfølelse stillede sig selv og deres forbrydelser til offentlig beskuelse.

Med næsten hjerteskræende ubluferdighed førte japanske TV-kameraer os ind i stuen til overlevende ofre for Hiroshimabombingen og lod os fornemme og betragte deres angst for at føde deforme børn. End ikke under fødslen lukkede kameraet øjet. Det angstfyldte og glædesmættede øjeblik, da det konstateredes, at barnet var velskabt, måtte forældrene dele med os.

Schweiziske TV-kameraer gav os fri adgang til det moderne Felix Platter-Spitals i Basel, hvor senile og fysisk handicappede gamle lod os få del i deres bestræbelser på at overvinde vanskelighederne.

Belgiske TV-kameraer var ikke mere blufærdige, da de konfronterede os med åndeligt og psykisk handicappede på landligt sommerophold hos godhjertede mennesker, hvis naivitet ofte gjorde det svært at skelne syge og handicappede fra raske.

Og andre TV-kameraer toppede ved at bringe os i stue med folk, der ville sælge deres børn for en Fiat 850.

TV-features har som genre betragtet længe haft svært ved at finde sine egne ben. Snart har den bevæget sig på grænsen til den objektive journalistiske reportage, og snart har den haft en heftig flirt i gang med den subjektive, kunstneriske dokumentarfilm — i begge tilfælde til stor forvirring for objektiv-

(Forts. neste side)

GODE NYHETER!

Hver gang det blir advent dukker et lite minne fra barndommen opp i min erindring. Jeg syklet en vinterdag over diket langs med en av de store elvene i Holland. Hele landskapet var hyllet inn i tett tåke. Byen jeg skulle til kunne ikke være langt unna, men den var usynlig. Så med engang ble luften full av musikk. Ut av tåkeheimen kom lystige klokkeklemt. Ett eller annet sted satte et klokkespill inn.

Jeg kan ikke skildre bedre hva advent betyr for meg enn ved hjelp av denne opplevelse. Advent er jo et ord fullt til randen med dempet musikk — av klare klokkestemmer i tåkedis.

Jeg vet det er en svært upresis definisjon. En langt bedre finner man på side en i messeboken: «Kirkeåret tar til med første søndag i advent. Det er fire søndager i advent...» Likevel setter jeg en knapp på min egen omskrivning. En må jo ikke alltid gå saklighetens snorrette vei. Tenkte Wergeland på «langkulpede korsblomstrende planter med lancetformede hele blader og

gule eller røde blomster» da han diktet om Gyldenlakk med dens «kronegull». Kanskje visste Wildenvey mer om hegg, syrin og konvall enn botanikerne på Tøyen.

Det budskap som mine klokker spiller er: Gode nyheter! Det er noe mer enn det standardiserte uttrykk: det glade budskap. Gode nyheter, hva innebærer det?

Forsøk å se henne foran deg. Slik den unge kvinne står der i stuen med det åpne telegram i hånden. Det smiler om hennes munn — øynene tindrer. Hva det står i telegrammet vet jeg ikke, men hele skikkelsen røper: Det er gode nyheter.

Advent er nettopp et slikt øyeblikk. Det er det øyeblikk i kirkeåret da Johannes Døperen trer frem med godt nytt: Guds rike er nær. Eller enda bedre JESUS selv: Guds rike er allerede kommet, det er nå midt iblant dere. Salige er de som ser hva dere er vitne til.

(Forts. neste side)

tetskrævende TV-anmeldere og radiorådsmedlemmer, der ofte ikke helt ubegrundet har haft svært ved at tilstå genrens udøvere samme kunstneriske frihed, som filmfolkene har eller burde have.

Med det ublufærdige kamera synes genren nu at have fundet et af de midler, der kan skille den ud fra alt andet. TV-skærmens intimitet og seernes situation tillader TV's dokumentarister at føre os tættere ind på livet og på menneskene i tilværelsens ekstreme situationer, end det er mulig for filmfolkene. Hvad der på et stort lærred i en biograf set i selskab med hundrede av ukendte mennesker vil føles som umenneskelighed, bliver på skærmen; set i stuens familiekreds til human fortrolighed. — Hvis kameraet ellers er ført af folk, der har øje for dette og kan spille på dette!

Dansk TV og vel i det hele taget skandinavisk TV har til nu været angst for det ublufærdige kamera — måske fordi de folk, det ville have bragt i rampelyset, har været det. De enkelte gange, mennesker fra tilværelsens ekstreme overdrev har vist sig på skærmen, har vi set dem fra ryggen eller bag matterede glassplader, og vi har hørt dem tale med elektronisk forvanskede stemmer. Det er et spørgsmål, om metoden egentlig er mere human for ofrene, end den lige-på-og hårdt facon, der nu synes på vej. Det ekstreme er blevet mere ekstremt ved fiksfakserierne, og det menneskeligt bevægende i situationerne er forsvundet. TV har sat mur mellem de interviewede og os. Det er blevet understregat, at deres situation ikke er vor...

Og i så fald er det hele jo meningsløst.

TV-featuresens force er, at den måske i højere grad end den nøgterne journalistiske reportage og den kunstneriske dokumentarfilm kan frigøre os fra beskuerattituden og gøre os til medvidere — at vi i kraft af den situation, vi oplever featuren under, kan fornemme, at vi måske netop gennem mødet med det ekstreme kan finde noget af det, der lurar i os alle.»

Vi kan ikke uten videre dele denne moderne bekymring for at TV-sjefene i Skandinavia viser en smule «bluferdighet» når

det gjelder slike skildringer. Det høres facinerende og riktig ut at vi «blir medvitere» — påtar oss vår del av ansvaret.

Men er det egentlig det som skjer i de tusen stuer?

Er det ikke i like stor grad fare for at seerne forråes og sløves, slik som jakten etter disse programmer også må forråe og sløve TV's reportere og teknikere?

FOR SENT?

■ At vi sløves av alle inntrykkene er et faktum. IMORGEN ER DET FOR SENT, skriver Finn Carling i sin Dagbladspalte om radio og fjernsyn. Imorgen er det for sent hvis vi ikke bryter ut av denne sløvheten, han skriver om professor Georg Borgströms foredragsserie:

«Ingen som hørte Borgström vil kunne tvile på hans oppriktige forsøk på å redde den verden han elsker. Hans fortvilelse over vår hjelpeløshet, over vår manglende vilje og evne til å se katastrofen i øynene, og over at vi som barn bruker enorme summer for å komme til månen, for å fabrikere ødeleggelsesvåpen og for, som i det amerikanske presidentvalget, å vinne over en politisk motstander, gav ordene hans en egen, rystende klang. I stedet burde vi jo ha ofret alt for å redde den verden som på grunn av befolkningsøkningen, sult og sykdommer hos både mennesker, dyr og matnyttige vekster i jordens fattige områder nærmer seg avgrunnen med rivende fart. Sannelig forstå man hans avsluttende betraktninger om hvor tragisk det ville være, dersom vi erobrer universet, men lar vår egen klode gå under.

Slik Borgström opplever det, vil verdens endelige skjebne bli avgjort av hva vi foretar oss i løpet av de kommende ti år, og han mener at menneskeheten aldri har stått overfor en så viktig korsvei.»

Broder Andreas.

GODE NYHETER

(Forts. fra forrige side)

Liturgien er ikke historietime. Kirkens forkynnelse forteller ikke om det som engang før i tiden har hendt. Den bringer oss de gode nyheter. Ordet evangelium betyr jo ikke annet enn: godt nytt. Når det blir lest, springer vi opp av glad forundring.

Selve ordet evangelium stammer fra en sorgtung tid. Guds folk levde i landsforvisning. Jerusalem var plyndret og lå i ruiner. Så trer etter lange smertefulle år profeten frem: Det skal ikke alltid bli slik. Atter skal Herren sammen med sitt folk dra opp til Jerusalem. En annen exodus tar til. Han skildrer allerede nå instruksjonen fortroppen får: «Rydd vei for Herren i ørkenen. Når dere har nådd Jordandalen så stig opp på det høyeste fjell, dere som bringer gledesbudskap til Sion.»

En liten rest er blitt igjen i det som engang var den hellige stad. Ryktene om Babylons fall og perserne som har grepet makten når dem også. Så en dag er de første kurerer der. «Hvor fagre er på fjellet dens skritt som kommer med gledesbud, som forkynner frelse, som sier til Sion: Din Gud er igjen Konge i landet».

Her er vi ved opprinnelsen til ordet Evangelium — gode nyheter. De høyt spendte forventninger ble ikke alle oppfylt, i allefall ikke slik de hadde drømt dem. Etterhvert ble det klart at de

Nyhet fra St. Olav forlag

DET NYE TESTAMENTE

oversatt av Erik Gunes

Format 20 x 13 cm. 520 sider. Helbind i imitert skinn. Farver: Blått, brunt eller sort med forsidevignet og tittel i ekte gull, med eller uten gullsnitt.

En ny oversettelse fra grunnteksten, utarbeidet i lys av moderne bibelforskning. Et betydelig forsøk på å gjøre tekst og leser samtidige med hverandre. Med fyldig noteapparat, kommentarer, bibelleksikon og tabell over synoptiske paralleller.

Kr. 36,—. Gullsnitt kr. 40,—.

skulle se etter noe annet og enda bedre som Herren ville gi dem.

Så en dag trer Johannes frem av ørkenen — og etter ham Jesus fra Nasaret — Guds rike er nær — Guds rike er kommet...

Det synger advent om. Det er de gode nyheter.

Det synger klokkene, melodien som kommer ut av tåkedisene.

G.

Pavens **NEI** er ikke bare et religiøst og moralsk problem, men et spørsmål som angår hele menneskeheten!

PAVEN OG FØDSELS-REGULERINGEN

Fridtjov Birkeii,
Karl Evang og
Hallvard Rieber-Mohn

diskuterer pavens «nei» til kunstig fødselskontroll i denne brennaktuelle debattbok.

Aschehougs Fontenebøker. Kr. 10,—.

235

ASCHEHOUG

PAVE PAUL VI:

HUMANAE VITAE

Rundskrivelsen som hele verden taler om.

En læreuttalelse som enhver katolikk bør kjenne.

Uunnværlig for alle som vil følge med i dagens debatt om fødselsregulering.

Med de nordiske biskopers hyrdebrev om rundskrivelsen.

Kr. 4.50

ST. OLAV FORLAG

Akersvn. 5, Oslo 1
Tlf. 20 72 48

«Bær hverandres byrder», Gal. 6, 2.

CARITAS

Oslo bispedømmes sosialarbeide.

Send din gave til:

CARITAS, Fagerborggt. 17, Oslo 3.

Telefon 69 30 15

Postgiro 202 088 - Bankgiro 40/42.696

Kontaktklubben for eldre og enslige

åpent hus hver onsdag kl. 11—15,
i Europahjemmet, Fagerborggt. 17 II,
Oslo 3.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	Oslo	
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke	Oslo	
Lunden Kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	Bergen	
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstre- nes Moderhus		
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen		Hammer- fest
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke		
St. Mikals Prestegård		
St. Theresia Hosp.	Hønefoss	
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	Lillestrøm	
St. Magnus prestg.		
St. Elisabeths Hosp.	Tromsø	
Vår Frue Kirke		
Bispegården		
St. Olavs Kirke, Bispegården	Trondheim	
St. Olavs kirke		
St. Olavs Prestegård	Tønsberg	
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

NYE NORSKE BØKER:

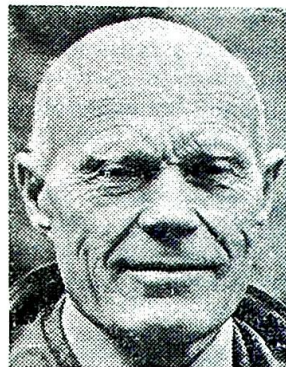
BÅT OM KVELDEN

Tarjei Vesaas: Båten om kvel-
den. Gyldendal 1968. 209 s.

Gledelig er det ikke akkurat å sitte med en Vesaas-bok og vite at dette skal være hans aller siste. Men med denne boken har han *sagt* at han vil legge årene inn. Og slutte mens leken er god, som han selv uttrykte det.

Tittelen på boken er i overensstemmelse med beslutningen. Og man aner at dette er en art oppsummering — i mer enn én forstand: Vi møter lyrikeren, barneskildreren, ungdomstolkeren, symbolisten og naturelskeren. Og vi kommer sammen med en dikter som ser seg tilbake. Og som forsøker å skue fremover.

De første delene av prosaarbeidene i denne boken er barneskildringer (noe han vender tilbake til mot slutten av den). Igjen slår det en med

undring at noen kan make å få frem slike stemninger fra barnets tankeverden. Det er så ekte, så ekte. Vi nikker gjenkjennende — og gjenopplever brokker av vår egen barndom. Og ungdom — da vi har lest oss videre.

Symbolisten vil vi ikke si for mye om: Vi kan heller ikke — vi må lese mer. Her er noe å vende tilbake til, grave seg ned i, gruble seg inn i, la sinnet pusle med — vi vet at det ikke vil være forgyves.

Å møte naturen i samvær med Vesaas, er å sitte og se og se...

Og denne ungdommen er det som har sendt ut sitt siste størverk. Vemodig. Men med dette punktum på sitt snart halvthundreårige forfatter-
skap har han igjen vist mesterens klo.

JCM.

KULTURPOLITISK DEBATT- OPPLEGG?

Finn Jor: Kulturrevolusjon?
Gyldendal Fakkell-bøker.
Oslo 1968, 101 s.

Den såkalte kulturpolitikk er etterhvert blitt et særdeles aktuelt tema her hjemme — også blant politikerne. Med skremmende tydelighet er det gått opp for noen hver av dem som så lenge har vært ensidig opptatt av bruttonasjonalprodukt, lønnsoppgjør, indekstall, utbyggingen av kommunikasjonsnett, reising av statsbedrifter (eller det motsatte) at mennesket så aldeles ikke lever av brød alene. Langt inn i kjente politikeres private omgivelser har blant annet langhårete og samfunnskritiske unge menn eksistert som påtrengende spørsmål...

Oslo Katolske Bibliotek

Akersvn. 5, Oslo - Tlf. 20 72 26

Åpent hver dag unntatt lørdag kl. 11—13.

Mandag—Onsdag—Fredag også fra kl.
17—19.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Enerhauggt. 4 - Tlf. 67 23 83
Kontortid 11—13

Alle dager unntatt lørdag

LEGMANNSRÅDET
OSLO KATOLSKE BISPEDØMME
Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersvn. 5, 1. etg. Tlf. 20 72 26

Menighetspleien

har midlertidig sitt kontor på St. Josephs
Institutt hver onsdag fra kl. 11—12.

KATOLSK INFORMASJON

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

Finn Jor prøver i sin lille bok å drøfte noen av de problemer som har tårnet seg opp i forbindelse kulturformidlingen. På få sider makter han å få sagt oss meget: Idéhistorikeren Jor starter i Hel-

las, knytter tråder til fortid, beveger seg elegant over til dagens virkelighet — som han i kraft av kulturredaktør i landets største avis må ha fått ikke ringe innblikk i; gjennom instruktivt tallmate-

Det er hygge i en pakke Tiedemanns Gul

-fordi den smaker så godt!

«BEVARES,
VI ER
ALLE
KRISTNE,
MEN MED
MATE...»

(DAGENS
LEDERART.)

riale føler han seg frem til et bilde av vår kultursituasjon i dag.

Han analyserer begreper som elitekul-

MARIAKONGREGASJONEN

avholdt på siste medlemsmøte en pakke-auksjon, hvor det kom inn kr. 760,—, som i sin helhet går til BIAFRA.

KRISTIANSAND

ALT I SKILT

Elektro-teknikk
Industri - Militær
Skip - Sykehus
Reklame - Varesmesse

Gravør Trygve Køhn

Kristiansand S.

MANDAL

FREDRIKSTAD

KJENTE
FREDRIKSTAD-
FIRMAER

Norske Fina A/S

Bensin - Petroleum - Fyringsoljer - Smøreoljer

FREDRIKSTAD TLF. 5 820
TØNSBERG » 12 371

Gjør som vi
kjøp Deres bøker i
SVEINDALS BOKHANDEL
Mandal

FREDRIKSTAD

KÅRE KRISTIANSEN
Fiskeforretning

Telefon 13 190

Byens spesialforretning

Olsson

TAPÉT OG GULVBELEG

Agentgt. 1 - Tlf. 17 080

Andr. Janne &

Kontormaskiner - Kontorutstyr

Storgt. 4 - Fredrikstad
Tlf. 12 945

C. HANSENS

Trykkeri og Bokbinderi

Tlf. 13 056
FREDRIKSTAD

EDVARDESEN & NORDHEIM A/S

Autorisert Installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

ØSTFOLDMEIERIET

Avd. Fredrikstad

O. Henriksens Sønner

Aut. Rørleggere og Rørhandel

Etabl. 1904

FREDRIKSTAD

Sentralbord 15 840

tur og folkekultur og strever etter «å finne frem til en bestemmelse av kultur som ikke bare er anvendelig på det høyeste nivå, men som er gyldig på alle nivåer, og som kan være basis for et annerledes bredt og effektivt kulturarbeid». Et nøkkelbegrep hos ham blir ordet *kvalitet* som han finner kan brukes som vurderingsnorm overfor kulturytringer av de mange slag: Når det gjelder den såkalte seriøse kunst, popmusikk, ukebladsnoveller osv.

Omkring en femtepart av Jors bok er viet fjernsynet: Forfatteren har stor tro på dette mediums muligheter i kulturarbeidets tjeneste; han er eksempelvis ikke redd for at det skal utkonkurrere pressen og underskriver Jens Kruuses uttalelse om at fjernsynet er avisenes beste venn. «Såvel litteratur som musikk, opera og film vil måtte gruppere seg omkring fjernsynet...», sier Jor som også kommer med denne kraftsatsen: «Ja, jeg vil hevde at det eneste kulturelt og nasjonal-økonomisk ansvarlige i denne situasjon, er at vi bevisst gjør fjernsynet til basis for hele den levende kulturutfoldelse i vårt land.»

Enig eller uenig i dette eller hint som står der: Denne lettskrevne boken er så verdifull at den bør leses av mange utover «kulturpolitikernes» krets — men disse siste vil ikke kunne gå forbi den.

JCM.

PROTESTMARSJ

Åge Rønning: Protestmarsjen.
Gyldendal 1968. 172 s.

En rar bok. Hendingene utspiller seg på merkelig vis på et dansk feriested i løpet av ganske få timer — to netter og en dag, ja knapt det.

I løpet av denne korte tiden får vi innblikk i mange merkelige skjebner. Det hele er nøyaktig så fortegnat at vi kan le av stort sett alt vi leser. Selv hadde jeg latteren rumlende i meg — om ikke akkurat de siste sidene.

Mellom linjene — der forfatteren har ment vi stundom skal legge inn vår egen fortelling, våre egne kommentarer og opplevelser — der former det seg ikke sjelden en ny historie. Det som de usynlige bokstavene beretter, er ikke alltid så morsom lesning. Men likevel løget latteren i meg... Forfatterens sans for humor hjelper oss gjennom også det som ligger mellom linjene.

Dette er en bok som blant annet rommer atskillig av visse former for

menneskelighet: egoisme, «jordisk» kjærlighet, mer eller mindre fjollete meninger, mye av ensomhet, hykleri og hulhet, velferds-tomhet. — Krigstrusel spøker i bakgrunnen. Vi blir ikke spart for tragedie.

Åge Rønning viser også her at han sitter inne med betydelig viten om menneskene, at han øyner hva som foregår bak de forskjellige slags gardiner, inne i dem som sitter bak gardinene. Han forteller det jevnt og greitt uten å bruke for mange — *direkte* ord.

Den protest-marsj (eller protest-utflukt) som er bokens hovedtema, er blitt til i et forargelsens øyeblikk: En eller annen dame har oppført seg slik at en del av feriestedets beboere — med *noe* ulike motiver — vedtar

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Søndag 1. desember: RETRETT.
Leder: Pater Thorn.
Retretten begynner med messe i St. Olavs kirke kl. 9.
Alle interesserte damer er velkomne.

Søndag 8. desember: Patronatsfest i foreningslokalet kl. 19.30.
Tegningsliste utlagt på St. Josephs Institutt.
Listen inndras torsdag 5. desember.

DRAMMEN

Drammens malerforening

Tlf. 83 39 16 - 83 33 32

Inneh. Asbjørn Gundersen

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

TYRILYS

TYRI
FABRIKKER
Drammen

Har også landets eneste bivokspresseri

ARENDAL

ADEL ELLEFSEN

Aut. Installasjonsforretning
Tlf. 21 756 - Arendal - Tlf. 22 460

J. E. PEDERSEN & CO. A/S

Arendal
Kjøttforretning
Tlf. 2360

DRAMMEN

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

American Foto

SPESIALFORRETNING I FOTO OG RAMMER

Engene 4 - Tlf. 83 11 45
Filial: Tollbodgt. 16 - Tlf. 83 65 65

ARENDAL

MØRLAND-SKO

Tlf. 22 802

Selvvalgsforretning

BYGGMESTER HANS NILSEN

Neset 362
Arendal
Tlf. 22 647

SHELL — ARENDAL

TELEFONER:
Kontor 22 013
Anlegget 21 848

å ta av sted i flokk og følge til dette fordervelige menneske for å si fra om hva som sømmer seg...

Det blir en møysommelig tur, en eiendommelig marsj. Det skjer stadig noe underveis: Dramatiske og bagatellmessige episoder avløser hverandre. Noen faller fra og blir borte. Forviklinger oppstår. Men usynlige krefter driver den mer eller mindre foragede hop alltid videre. Medlemmene av denne forunderlige straffe-

ekspedisjonen kjemper seg fremover. Aldrende som de fleste er, blir vanskelighetene og problemene manglet under fremrykkingen — lendet byt på ikke små hindringer.

Damen som er opphavet til det hele, er selvfølgelig med på marsjen, hun også. Og sammen med mannen sin, den tidligere journalist runnet av norsk jord. Hans kone gjør seg uunnværlig for de fremadhumpende. Han også: Han binder boken sammen som

en slags hovedperson og beretter. Mer skal ikke røpes om handlingen.

Boken er velkomponent. Vi blir fanget inn i en helhet der begivenheter, menneskeskildring og utforming av landskapet gir de nødvendige attributter til en usedvanlig roman. Dette er en bok om vår tid. Fortalt på en måte som trolig gjør den tilgjengelig for flere enn om form og innhold hadde vært et annet. JCM.

OSLO

WITTUSEN & JENSEN A.S.

Trykkeri

Kontorrekvisitasystemer

MALERMESTER

Otto Foerster

ulfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandelvarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A.S.

Haakon VII's gt. 1, Oslo

Sentralsbord 41 77 30

NOBERG & CO. A.S.

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

SØREN HANSEN

Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo

Telefon 20 37 24

**THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI**

Bernb. Getzgate 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8

Tlf. 23 02 40

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset

„Portofino“

Laget av tindrende klart glass.

Lekkert i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Oralligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedrørende adresseforandring, kontigent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.

DE UKJENTES MARKED

Age Rønnings roman «De ukjentes marked» er en underlig liten bok — den har atmosfære og røber hans poetiske sans og våre hjerte for livets fallenter og klovner. Intrigen kunne i sin nakne enkelhet fortelles på en bokside, alt ligger i forfatterens lunefulle ordkunst og barokke sans for det uventede. Rønning er, på sitt beste, en ganske lur og berregnende impresjonist. Han setter forte, gåtefulle flekker ut over en stor flate, og akkurat når en tar seg til hodet og finner det hele innviklet meningsløst, trer mønsteret frem, og røber hans skjeve, snille smil over våre pompøse, «ordnede» liv. Uteliggerne, de som i sitt uflidde, forsofne kaos kan fryse spissborgeren i oss andre til is og skremt ukjærlighet, kaller ufeilbarlig på hans humor og hjertelag.

Nils R. Müller går ikke av veien for mye, siden han har villet overføre disse rare, gåtefulle hugskott til film. I boken *bar* det — den hadde rytme og en blanding av vemod og tilbaketrengt latter som var sjarmerende, men flyktig og uhåndgripelig. Müller griper derimot fast til — den sarte blomst lider en del under dét. Den sterkeste innvending jeg har imot hans filmatisering er nettopp rytmen — den som forfatteren instinktivt holdt oppe, men som svikter på lerretet og faller i betenkelige longører. Ved siden av en usikker, famlende instruksjon, tildels sjusket replikkbehandling og utilstrekkelig typetegning, er rytmen denne filmens farligste *drawback*. Dårlig lydteknikk gjør det ellers ikke bedre...

Når dette er sagt, skal det også tales litt om hva en ser med mersmak og glede. Ragnar Sørensen er en fin fotograf og en ærgjerrig miljø-skildrer. Dette Vaterlands-Oslo, som under bulldozerens ubarmhjertige kjeft hurtig forsvinner for våre og kameraens øyne, har han fått meget ut av — her er blant annet fint avstemte natt-opptak. Egil Hjorth-Jensen som «Glassblåser'n», en gammel, tragi-komisk loffer med skrekk for gamle-hjem og bad, er en god og vinnende

figur — den leveres med noe av romanens eget hjertelag for de som er «a-sosiale» på en måte som nærmer seg menneskerettighetenes verdighet. Hele sekvenser ligger så godt på linje med forfatterens intensjon, som er forelsket undring over den blide, forvirrede drøm i forhutlede sinn, at en i det lengste håper på en full forløsning av stoffet. Den kommer dessverre ikke — det blir med de lovende tilløp.

Historien om en gruppe Oslo-loffere, som vågt streifet av Abbé Pierre's idéer lager et loppemarked til inntekt for «de fattige i Lima», og nær setter over styr i fyll, rot og søl de 3—4 000 kronene de har skrapet sammen, er «skjør» i enhver forstand: Litt sinnsvak, og avhengig av den lette hånd. Rønning gjorde den langt på vei sannsynlig ved sin intime skildring av denne sorgmuntre underverden, på en

Rolf Sand, Leif Enger og William Nyrén i DE UKJENTES MARKED

ubarmhjertig råkald og vinterlig Østkant Müller har tatt vare på enkelte av høyde punktene — selve loppemarkedets brogede utfoldelse under teltduken slo meg som et vittig og ganske uvanlig stykke norsk film. «Glassblåser'n's» ankomst til gamlehjemmet er også fornøyelig — inklusive hans panikk og flukt ved syne av det moderlig forberedte, dampende kommunale badevann. Kanskje skulle de en stor filmkunstner til for å gjenskape Rønnings underfundige skildring av «Glassblåser'n's» flukt med alle basarpengene gjemt i sine tallrike kledebønder — det er tvesynt humor av fint merke I filmen blir det for kort og prosaisk.

Av skikkelsene omkring «Glassblåser'n's», hvis pengeløse forsøk på å tiltuske seg en kopp kaffe og noen kjeks på en trøstesløs kafé, røber litt av emnets sosiale brodd, merker en seg særlig *Gisle Straumes* uhyggelige portrett av en narkotiker i nest-siste stadium, *Rolf Sands* tvetydige «byselger» med markspist karakter og *Georg Løkkebergs* rutinerne journalist på skråplanet.

Summa summarum: Gode intensjoner, glimt av det riktige, og treffende detaljer i miljø og personskildring. Men helheten svikter — delvis i det elementære. Den egentlig bærende faktor i Rønnings roman er hverken sannsynligheten eller miljø-sikkerheten — uten at noen av disse to faktorer mangler. Det er poesien — den merkelige evne drømmen har til å forvandle virkeligheten, når bare hjertet er med. Det var ingen lett oppgave å redde dette fra ordenes lek over i bildenes. Kanskje var det umulig. Forsøket skal i hvert fall regnes Nils R. Müller til gode.

brm.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,

Bitten Sand, Gunnar Magnus og Jan Cato Møllestad.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 25 pr. år, kr. 12.50 pr. ½ år. Utlandet kr. 30.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.